

سرشناسه: شهبازی، محمد، ۱۳۶۵ -
عنوان و نام پدیدآور: ماهیت معاهده در قواعد حقوق بین الملل / محمد شهبازی.
مشخصات نشر: بوشهر: انتشارات حله، ۱۳۹۷.
شناسات ظاهری: ۸۸ ص؛ ۵/۱۴ × ۵/۲۱ س.م.
بک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۹۷۴۲-۸-۳
وضعیت فهرست نویسی: فیا.
رضی: نهادهای بین المللی
ردیف کتابخانه کنگره: ۱۳۹۷ م ۹۲ ش/۱۳۰۱ KZ
رده بنیاد: ۳۴۱
شماره کتابشناسی ملی: ۵۲۳۵۵۳۲

انتشارات حله

دفتر مرکزی:

۹۱۷۸۷۱۶۱۳۶

۰۷۳۳۳۳۷۵

.....

ماهیت معاهده در قواعد حقوق بین الملل

چاپ اول: ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۰۰ جلد.

صفحه آرایشی: احمد شیخ زاده.

طراح جلد: فاطمه محمدزاده.

ویراستار: صالحه رئیسی.

قیمت: ۸۰۰۰ تومان.

آدرس: بوشهر، خیابان سنگی، کوچه کنار بانک

ملی شعبه گلشن، انتهای کوچه انتشارات حله.

فهرست

صفحه	موضوع
۱	مقدمه
	مفاهیم و تعاریف
۵	معاهده
۶	معاهده بین المللی
۹	مفهوم حق شرط
۱۰	پروتکل (تشریفات)
۱۱	مفهوم قدرت سیاسی
۱۵	قرارداد بین المللی
	ویژگی های معاهده بین المللی
۲۲	معیارهای معاهده
۲۳	معاهده از نظر شکلی ساده یا اجرایی
۲۲	معاهده از نظر محتوا قانونساز یا قراردادی
۲۴	چگونگی انعقاد و تصویب معاهده
۲۴	مذاکرات
۲۵	نگارش متن معاهده

۲۶	امضای معاهده
۲۷	تصویب و انعقاد
۲۸	اصل ارادی بودن تصویب
۲۹	مراجع صلاحیت دار برای تصویب در معاهده
۳۱	بررسی ابزار قبول یک دولت نسبت به معاهده
۳۱	دائره معاهده
۳۳	تأیید معاهده
۳۴	الحاق
۳۶	مبادله اسناد
۳۹	اعمال حق شرط
۴۰	اجرای موقت معاهده در زمان حذوقی ایران
۴۸	لازم الاجرا شدن معاهده
۵۱	زمان شروع اجرای موقت
۵۳	خاتمه اجرای موقت
۵۷	ب: اختتام یک جانبه

ماهیت و آثار حقوقی اجرای موقت معاهده

۶۳	فرض اول: برجام، ضمیمه‌ی قطعنامه‌ی شورای امنیت...
۶۵	فرض دوم: قطعنامه‌ی شورای امنیت سازمان ملل متحد...
۶۶	فرض سوم: برجام و قطعنامه، دو متن با ماهیتی جداگانه
۷۱	منابع

مقدمه

معاهدات، کم از یون، عهدنامه یا پیمان، یک توافقنامه بین‌المللی است که میان کشورهای سازندگان‌های بین‌المللی منعقد شده و مشمول حقوق بین‌الملل می‌باشد. معاهده واهی نام است که کنوانسیون، موافقت‌نامه بین‌المللی، توافق‌نامه، پروتکل، پیمان، عهد و... را در بر می‌گیرد. نامی که برای یک موافقت‌نامه انتخاب می‌شود لزوماً اهمیت ندارد و فاقد اثر حقوقی است.^۱ هرچند کنوانسیون ۱۹۶۹ وین، در مورد حقوق معاهدات، معاهده را یک توافقنامه‌ی مکتوب تعریف کرده، اما گاه بیان‌های شفاهی نیز الزام‌آور تلقی شده‌اند.

معاهده در عرصه‌ی حقوق داخلی کشورها با آرائین مصوب مجلس قانون‌گذاری قابل مقایسه است. اما تفاوت مهم این دو آن است که مفاد معاهده نسبت به دولت‌هایی که با آن موافقت کرده‌اند قابل اجراست، و معمولاً کاربرد عمومی ندارد. درواقع در حقوق داخلی افراد حق انتخاب و

۱- والاس. ربکا؛ ۱۳۸۲، «حقوق بین‌الملل»، سید قاسم زمانی و مهناز بهراملو، تهران: مؤسسه

گریز از قانون را ندارند؛ اما اعضای جامعه بین‌المللی از این حق برخوردار هستند.^۱

برای شروعی روشن‌تر در این مورد پرفسور مکنر فرانسوی، در تعریف معاهده این‌گونه بیان می‌کند: معاهده عبارت است از یک توافق کتبی که به وسیله‌ی آن دو یا چند دولت یا سازمان بین‌المللی رابطه‌ای بین خود در قلمرو حقوق بین‌الملل ایجاد می‌کنند، و یا درصدد ایجاد آن هستند. در تعریف دیگر گفته می‌شود: معاهده‌ی بین‌المللی به هر اسمی خوانده شود عبارت است از قراردادی که بین تابعین حقوق بین‌الملل به منظور تولید بعضی آثار حقوقی منعقد می‌شود. دو مفهوم یاد شده از معاهده بین‌المللی ناظر به معنای عام و وسیع معاهده است؛ اما معاهده در معنای خاص به قسمی که در کنوانسیون وین ۱۹۷۹، آمده عبارت است از توافق بین دولت‌ها، به شمول حقوق بین‌الملل که به صورت کتبی منعقد گردیده است، با قطع نظر از این‌که در یک یا چند مورد تنظیم شده باشد. در این تعریف معاهده اعم از موافقت‌نامه است. هر معاهده خود یک توافق‌نامه هم می‌باشد اما عکس قضیه صادق نیست و هر توافق‌نامه‌ای معاهده محسوب نمی‌شود. در این کتاب به خصوصیات کلی معاهده، سیر تکوینی و تکاملی معاهده و لازم الاجرا شدن آن خواهیم پرداخت.